LIETUVOS RESPUBLIKOS
PROBACIJOS
Į S T A T Y M A S

2011 m. gruodžio 22 d. Nr. XI-1860
Vilnius

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato probacijos tikslą ir principus, probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, asmenų, kuriems paskirta probacija, teisinę padėtį, probacijos vykdymo teisėtumo priežiūrą.

2. Šio įstatymo paskirtis – nustatyti tokią probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, kad asmuo, atlikęs probaciją, savo gyvenimo tikslų siektų teisėtais būdais ir priemonėmis.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Individualus probuojamojo priežiūros planas** – dokumentas, kuriame nustatoma konkretaus probuojamojo priežiūros vykdymo tvarka, priemonės ir terminai.

2. **Kriminogeniniai veiksniai** – veiksniai, lėmę asmens nusikalstamą elgesį.

3. **Nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą** – vaiko tėvai, įtėviai, globėjai, rūpintojai ir kiti asmenys, kurie pagal įstatymą ar kitą teisės aktą privalo rūpintis vaiku, jį auklėti, globoti, jam atstovauti, ginti jo teises ir teisėtus interesus.

4. **Nusikalstamo elgesio rizikos vertinimas** – standartizuotas kaltinamojo ar nuteistojo nusikalstamo elgesio tikimybės ir galimybių ją sumažinti tyrimas.

5. **Probacija** – sąlyginė alternatyva paskirtai laisvės atėmimo bausmei (bausmės vykdymo atidėjimas ir lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų), kurios metu vykdoma probuojamojo priežiūra.

6. **Probacijos sąlygos** – teismo ir įstatymo probuojamajam nustatytų pareigų, draudimų, auklėjamojo ir baudžiamojo poveikio priemonių visuma.

7. **Probuojamasis** – asmuo, kuriam paskirta probacija.

8. **Probuojamojo elgesio kontrolė** – priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti probuojamajam nustatytų probacijos sąlygų laikymąsi, visuma.

9. **Probuojamojo priežiūra** – tarpusavyje suderintų probuojamojo resocializacijos ir elgesio kontrolės priemonių visuma.

10. **Probuojamojo resocializacija** – priemonių, kuriomis skatinami probuojamojo gebėjimai gyventi nenusikalstant ir jo socialinė integracija, visuma.

11. **Probuotojas** – asmuo, priimtas į probacijos tarnybą Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto nustatyta tvarka ir vykdantis probaciją.

3 straipsnis. Probacijos vykdymą reglamentuojančių įstatymų taikymas

1. Probacija vykdoma pagal jos vykdymo metu galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus.

2. Probacijos vykdymą reglamentuojančių įstatymų kolizijos atveju taikoma probuojamajam palankesnė teisės norma.

3. Jeigu yra probacijos vykdymą reglamentuojančių įstatymų spragų, probaciją vykdančios institucijos, įstaigos ir pareigūnai privalo veikti pagal šiame įstatyme nustatytus probacijos vykdymo principus.

4. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias taisykles, negu išdėstytosios šiame įstatyme, taikomos tarptautinės sutarties taisyklės.

4 straipsnis. Probacijos tikslas ir principai

1. Probacijos tikslas – užtikrinti veiksmingą probuojamųjų resocializaciją ir mažinti jų nusikalstamų veikų recidyvą.

2. Probacijos vykdymas grindžiamas šiais principais:

1) probuojamojo resocializacijos ir visuomenės saugumo pusiausvyros; tai yra probuojamojo priežiūra turi būti pagrįsta racionalia pusiausvyra tarp probuojamojo resocializacijos interesų ir visuomenės saugumo užtikrinimo poreikių;

2) probacijos priemonių individualizavimo; tai yra probuojamajam taikant priemones turi būti atsižvelgiama į probuojamojo asmenybę, elgesį probacijos vykdymo metu, rizikos vertinimo rezultatus ir kitas šio asmens resocializacijai svarbias aplinkybes;

3) pagarbos žmogaus teisėms, minimalios intervencijos ir proporcingumo; tai yra proporcingų ir veiksmingų priemonių taikymas probuojamajam pataisos procese neapribojant jo teisių ir laisvių, jei tai nėra pagrįsta ir būtina probacijos tikslui pasiekti;

4) bendradarbiavimo, subsidiarumo ir savanorystės skatinimo; tai yra į probacijos veiklą aktyviau įtraukiamos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, organizacijos, patikimi savanoriai ir kuriami bendradarbiavimo ryšiai;

5) atkuriamojo teisingumo įgyvendinimo; tai yra probacijos vykdymo metu taikomos atkuriamojo pobūdžio priemonės, kuriomis užtikrinamas nukentėjusio asmens ir probuojamojo sutaikinimas ir tarpininkavimas siekiant atlyginti nusikalstama veika padarytą žalą.

3. Probacijos vykdymas taip pat grindžiamas Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse nustatytais principais.

5 straipsnis. Probaciją vykdančios institucijos

Teismo sprendimus, kuriais paskirta probacija, ir probuojamųjų priežiūrą vykdo probacijos tarnybos. Šios tarnybos turi ir kitų įstatymų nustatytų įgaliojimų.

II SKYRIUS
BENDRADARBIAVIMAS SU VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMIS, ĮSTAIGOMIS, ORGANIZACIJOMIS, ASOCIACIJOMIS IR SAVANORIAIS

6 straipsnis. Institucinis bendradarbiavimas vykdant probaciją

1. Probacijos tarnybos bendradarbiauja su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis.

2. Policijos įstaigos vykdo probuojamųjų, kurių buvimo vieta nežinoma, paiešką, praneša probacijos tarnyboms apie probuojamųjų padarytus administracinius teisės pažeidimus ir probuojamiesiems pradėtus ikiteisminius tyrimus.

3. Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas), laisvės atėmimo vietų įstaigos ir probacijos tarnybos kartu planuoja ir organizuoja nusikalstamo elgesio rizikos (toliau – rizika) vertinimų ir resocializacijos priemonių nuteistiesiems, atliekantiems laisvės atėmimo bausmę, diegimą laisvės atėmimo vietų įstaigose ir vertina jų veiksmingumą.

4. Laisvės atėmimo vietų įstaigos, rengdamos nuteistuosius lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų, savarankiškai ar kartu su probacijos tarnybomis vykdo resocializacijos priemones, padedančias užtikrinti sėkmingą nuteistųjų resocializaciją, teikia probuotojams informaciją apie rengiamus lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų nuteistuosius, jiems taikytas resocializacijos priemones, atliktą rizikos vertinimą ir kitą informaciją, Kalėjimų departamento nustatyta tvarka kartu su probacijos tarnybomis rengia socialinio tyrimo išvadas dėl nuteistųjų, kuriuos rengiamasi lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų.

5. Darbo biržos probuojamiesiems sudaro individualius užimtumo veiklos planus, numato priemones, sudarančias palankias probuojamųjų integracijos į darbo rinką sąlygas.

6. Sveikatos priežiūros įstaigos, kuriose probuojamieji vykdo nustatytą pareigą, kai jie

sutinka gydytis priklausomybės ligas, probacijos tarnybų prašymu teikia informaciją apie jos vykdymo eigą ir rezultatus.

7. Vaiko teisių apsaugos tarnybos probacijos tarnybų prašymu teikia informaciją apie nepilnamečius probuojamuosius ir jų socialinę aplinką, apie nuteistųjų, turinčių nepilnamečių vaikų ir pretenduojančių būti lygtinai paleistiems iš pataisos įstaigų, taip pat jau paleistų, tėvų pareigų atlikimą.

8. Savivaldybių institucijos sudaro sąlygas probuojamiesiems atlikti nemokamus darbus ir teikia informaciją probacijos tarnyboms apie šių darbų eigą ir rezultatus.

7 straipsnis. Bendradarbiavimas su asociacijomis, religinėmis bendruomenėmis ir bendrijomis, savanoriais

1. Probacijos tarnybos, siekdamos probacijos tikslo, sutarčių (susitarimų) pagrindu bendradarbiauja su asociacijomis, religinėmis bendruomenėmis ir bendrijomis, kitais juridiniais asmenimis ar jų padaliniais ir savanoriais, koordinuoja jų darbą su probuojamaisiais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys pagal kompetenciją turi teisę vykdyti šio įstatymo 18, 19 ir 20 straipsniuose nustatytas ir kitas probuojamojo resocializacijos priemones.

3. Sutartyse (susitarimuose) nustatomos šios straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų teisės ir pareigos, vykdant probuojamųjų resocializaciją patirtų nuostolių kompensavimas, probacijos tarnybų įsipareigojimai ir kitos bendradarbiavimo sąlygos.

4. Sudarant sutartį (susitarimą) su savanoriu, turi būti atsižvelgiama į jo asmenines savybes, veiklos pobūdį ir galimybę daryti teigiamą įtaką probuojamajam. Savanoriais gali būti 18 metų sulaukę ir probacijos tarnybų pasitikėjimo verti asmenys.

5. Nuteistasis turi teisę pats pasirinkti savanorį, atsakingą už jo resocializaciją. Nuteistojo pasirinktas savanoris turi atitikti šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims gali būti kompensuojamos išlaidos, patirtos vykdant probaciją. Išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą ir maksimalų kompensuojamų išlaidų dydį nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

III SKYRIUS
SOCIALINIO TYRIMO IŠVADŲ RENGIMAS. RIZIKOS VERTINIMAS

8 straipsnis. Socialinio tyrimo išvadų rengimo pagrindai

1. Probacijos tarnybos rengia socialinio tyrimo išvadas Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatytais pagrindais.

2. Socialinio tyrimo išvados formą nustato teisingumo ministras.

9 straipsnis. Socialinio tyrimo išvados turinys

1. Socialinio tyrimo išvadoje apibūdinama:

1) kaltinamasis (nuteistasis) ir jo socialinė aplinka;

2) rizikos vertinimo rezultatai ir kriminogeniniai veiksniai;

3) nuteistojo elgesys laisvės atėmimo bausmės atlikimo metu, dalyvavimas elgesio pataisos programose ir jo rezultatai, tėvų asmeninių pareigų, numatytų Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, atlikimas, kai socialinio tyrimo išvada rengiama dėl asmens, teikiamo lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos;

4) kiti reikšmingi duomenys;

5) motyvuota nuomonė dėl probacijos sąlygų individualizavimo.

2. Socialinio tyrimo išvados rengimo metodines rekomendacijas tvirtina teisingumo ministras.

10 straipsnis. Rizikos vertinimas

1. Rizika vertinama rengiant socialinio tyrimo išvadą ar kitais būtinais atvejais.

2. Rizikos vertinimo rezultatai gali būti naudojami sprendžiant dėl probacijos skyrimo tikslingumo, nustatant arba keičiant probacijos sąlygas ar sudarant arba keičiant individualų probuojamojo priežiūros planą ir kitais būtinais atvejais.

3. Rizika vertinama vadovaujantis Kalėjimų departamento direktoriaus aprobuotomis metodikomis ir programomis.

IV SKYRIUS
PROBACIJOS VYKDYMO PAGRINDAI. PROBUOJAMŲJŲ TEISINĖ PADĖTIS. PROBUOTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

11 straipsnis. Probacijos vykdymo pagrindai

1. Probacijos vykdymo pagrindai yra:

1) įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis, kuriuo nuteistajam paskirta laisvės atėmimo bausmė ir jos vykdymas atidėtas, ir teisėjo patvarkymas vykdyti nuosprendį;

2) įsiteisėjusi teismo nutartis lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos ir teisėjo potvarkis vykdyti nutartį.

2. Probacija pradedama vykdyti įsiteisėjusio teismo nuosprendžio (nutarties) ir patvarkymo (potvarkio) vykdyti nuosprendį ar nutartį gavimo probacijos tarnyboje dieną. Probacijos tarnybos, gavusios šiuos dokumentus, įtraukia probuojamąjį į probuojamųjų asmens duomenų registrą, pradeda priežiūros vykdymo bylą ir vykdo priežiūrą.

12 straipsnis. Probuojamųjų teisinė padėtis

1. Probuojamieji, kurie yra Lietuvos Respublikos piliečiai, turi visas Lietuvos Respublikos piliečiams Lietuvos Respublikos įstatymų, Europos Sąjungos teisės aktų ir tarptautinių sutarčių nustatytas teises, laisves ir pareigas su Lietuvos Respublikos įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose, tarptautinėse sutartyse, teismo nuosprendžiuose ar nutartyse nustatytais apribojimais.

2. Probuojamųjų, kurie yra užsieniečiai, teisinę padėtį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai ir tarptautinės sutartys, reglamentuojančios šių asmenų teises, laisves ir pareigas jiems esant Lietuvos Respublikoje, taip pat teismo nuosprendžiai ar nutartys.

13 straipsnis. Probuojamųjų teisės

Probuojamieji turi teisę:

1) gauti žodinę ir rašytinę informaciją apie teismo nuosprendžiu ar nutartimi paskirtos probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, savo teises ir pareigas. Šią informaciją probacijos tarnybos pateikia lietuvių kalba arba probuojamojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią jis supranta;

2) kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais į probacijos vykdymo ar kitas valstybės ir savivaldybių institucijas, įstaigas ar pareigūnus, visuomenines ar tarptautines organizacijas, taip pat kitas institucijas, įstaigas ir organizacijas;

3) turėti atstovus pagal įstatymą, kai yra nepilnamečiai;

4) gauti asmeninę ir socialinę pagalbą.

14 straipsnis. Probuojamųjų bendrosios pareigos

Probuojamieji privalo:

1) atvykti į probacijos tarnybas per tris darbo dienas nuo teismo nuosprendžio (nutarties), kuriuo paskirta probacija, įsiteisėjimo ar probuotojo šaukimo gavimo;

2) vykdyti probacijos sąlygas ir individualiame probuojamojo priežiūros plane nustatytas probuojamojo priežiūros priemones, informuoti probuotoją apie jų vykdymą ir (ar) pateikti tai patvirtinančius dokumentus;

3) darbingo amžiaus probuojamieji, lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų, privalo per

penkiolika dienų nuo paleidimo įsidarbinti arba užsiregistruoti darbo biržoje ir pranešti apie tai probuotojui;

4) pranešti probuotojui apie savo gyvenamąją, darbo ar mokymosi vietą, išvykimą už gyvenamosios vietos miesto (rajono) ribų.

15 straipsnis. Nepilnamečio probuojamojo atstovų pagal įstatymą teisės ir pareigos

1. Be kitų įstatymų ir kitų teisės aktų numatytų teisių, nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą turi teisę:

1) gauti žodinę ar rašytinę informaciją apie nepilnamečiui probuojamajam teismo nuosprendžiu ar nutartimi paskirtos probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, jo ir savo teises ir pareigas. Šią informaciją probacijos tarnyba pateikia lietuvių kalba arba nepilnamečio probuojamojo atstovo pagal įstatymą gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią jis supranta;

2) gauti informaciją apie nepilnamečiui probuojamajam paskirtos probacijos vykdymo eigą;

3) kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais į probacijos tarnybas ar kitas valstybės ir savivaldybių institucijas, įstaigas ar pareigūnus, visuomenines ar tarptautines organizacijas, taip pat kitas institucijas, įstaigas ir organizacijas;

4) dalyvauti nepilnamečio probuojamojo resocializacijoje.

2. Nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą privalo:

1) teikti probuotojui informaciją, būtiną nepilnamečio probuojamojo rizikos vertinimui atlikti;

2) atvykti į probacijos tarnybą kartu su nepilnamečiu probuojamuoju per tris darbo dienas nuo teismo nuosprendžio (nutarties), kuriuo nepilnamečiui probuojamajam paskirta probacija, įsiteisėjimo ar probuotojo šaukimo gavimo;

3) rūpintis, kad nepilnametis probuojamasis vykdytų jam nustatytas probacijos sąlygas ir dalyvautų probuojamojo resocializacijoje;

4) teikti informaciją probuotojui apie nepilnamečiui probuojamajam paskirtų probacijos sąlygų vykdymą;

5) bendradarbiauti su probuotoju sprendžiant nepilnamečio probuojamojo resocializacijos klausimus.

16 straipsnis. Probuotojų teisės ir pareigos vykdant probaciją

1. Probuotojai turi teisę:

1) kviesti probuojamąjį ir nepilnamečio probuojamojo atstovus pagal įstatymą atvykti į probacijos tarnybą;

2) tikrinti, kaip probuojamasis vykdo probacijos sąlygas;

3) neatlygintinai gauti iš valstybės, savivaldybių ir kitų institucijų, įstaigų, organizacijų informaciją, reikalingą socialinio tyrimo išvadai parengti ir (ar) nuosprendžiui (nutarčiai) įvykdyti, arba susipažinti su šia informacija;

4) tvarkyti asmenų, dėl kurių rengiama socialinio tyrimo išvada, ir probuojamųjų asmens duomenis;

5) lankytis asmenų, dėl kurių rengiama socialinio tyrimo išvada, ir probuojamųjų gyvenamojoje vietoje.

2. Probuotojai privalo:

1) užtikrinti probuojamųjų priežiūros vykdymą;

2) teikti informaciją probuojamiesiems apie probacijos vykdymo tvarką ir sąlygas, jų teises ir pareigas;

3) užtikrinti informacijos apie kaltinamąjį ir probuojamąjį konfidencialumą;

4) atlikti kitas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas pareigas.

3. Nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą šaukiami atvykti į probacijos tarnybą kartu su nepilnamečiu probuojamuoju pradedant vykdyti nepilnamečio probuojamojo priežiūrą, sudarant jam individualų probuojamojo priežiūros planą, probuojamojo

dienotvarkę, kai nepilnamečiui probuojamajam paskirta intensyvi priežiūra, nepilnamečiui probuojamajam nevykdant probacijos sąlygų ir individualiame probuojamojo priežiūros plane nustatytų nepilnamečio probuojamojo priežiūros priemonių.

4. Pradedant vykdyti priežiūrą, probuojamasis informuojamas apie jo teisinę padėtį ir probacijos sąlygų keitimo pagrindus, taip pat teisines pasekmes už vengimą atlikti nustatytas pareigas.

V SKYRIUS
PROBUOJAMOJO PRIEŽIŪROS PLANAVIMAS IR VYKDYMAS

17 straipsnis. Probuojamojo priežiūros planavimas

1. Probuotojas sudaro individualų probuojamojo priežiūros planą. Sudarant šį planą, turi dalyvauti probuojamasis, o kai planas sudaromas nepilnamečiui probuojamajam, – turi dalyvauti ir jo atstovas pagal įstatymą. Į plano sudarymą gali būti įtraukiamos suinteresuotos institucijos.

2. Individualus probuojamojo priežiūros planas sudaromas atsižvelgiant į paskirtas probacijos sąlygas, probuojamojo rizikos lygį, kriminogeninius veiksnius. Nepilnamečiams probuojamiesiems individualus priežiūros planas sudaromas atsižvelgiant ir į jų socialinę brandą, asmenybės ugdymo poreikius.

3. Individualiame probuojamojo priežiūros plane turi būti nustatyta:

1) probuojamojo resocializacijos ilgalaikiai tikslai, formos ir įgyvendinimo terminai;

2) priemonės, padėsiančios probuojamajam laikytis ar įvykdyti teismo nustatytas pareigas, baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio priemones, ir jų įgyvendinimo terminai;

3) probuojamojo elgesio kontrolės priemonės ir jų vykdymo intensyvumas;

4) valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, asociacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, kiti juridiniai asmenys, taip pat savanoriai, vykdantys probuojamojo resocializaciją;

5) nepilnamečio probuojamojo atstovų pagal įstatymą dalyvavimo vykdant probaciją formos;

6) probuojamojo atsiskaitymo apie įvykdytas probacijos sąlygas periodiškumas;

7) kitos priemonės, kurių įgyvendinimas padėtų probuojamajam socialiai integruotis.

4. Individualus probuojamojo priežiūros planas turi būti sudarytas ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo probuojamojo įtraukimo į probuojamųjų asmens duomenų registrą. Individualus probuojamojo priežiūros planas gali būti nesudaromas, kai probacijos terminas yra ne ilgesnis kaip du mėnesiai, o nepilnamečiams probuojamiesiems – ne ilgesnis kaip vienas mėnuo. Kai planas nesudaromas, probuojamasis supažindinamas su probacijos vykdymo tvarka ir sąlygomis, jo teisėmis ir pareigomis ir jam siūlomos trumpalaikės šio įstatymo 18 straipsnyje nustatytos probuojamojo resocializacijos formos ir šio įstatymo 19 straipsnyje nustatytos socialinės pagalbos priemonės. Individualus probuojamojo priežiūros planas gali būti tikslinamas atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalyje nustatytas aplinkybes.

5. Probuojamasis su individualiu probuojamojo priežiūros planu supažindinamas pasirašytinai. Su individualiu nepilnamečio probuojamojo priežiūros planu pasirašytinai supažindinami ir nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą.

6. Individualaus probuojamojo priežiūros plano formą ir rengimo metodiką nustato Probacijos vykdymo tvarkos aprašas. Šį aprašą tvirtina teisingumo ministras.

18 straipsnis. Probuojamojo resocializacijos formos

Probuojamojo resocializacijos formos yra šios:

1) rizikos mažinimo ir kriminogeninių veiksnių šalinimo priemonių vykdymas;

2) individualus ir grupinis darbas su probuojamuoju siekiant motyvuoti ir skatinti jo gebėjimus gyventi nenusikalstant ir probuojamojo socialinę integraciją;

3) probuojamojo dvasinių ir socialinių poreikių tenkinimas;

4) socialinė pagalba sprendžiant probuojamojo asmenines ir socialines problemas;

5) socialinių įgūdžių lavinimas;

6) elgesio pataisos programų įgyvendinimas;

7) individuali ar grupinė psichoterapija;

8) psichologinė pagalba;

9) atkuriamojo pobūdžio priemonių taikymas siekiant sutaikyti probuojamąjį ir nukentėjusįjį ir atlyginti nusikalstama veika padarytą žalą.

19 straipsnis. Probuotojų socialinė pagalba probuojamiesiems

Probuotojai padeda probuojamiesiems spręsti asmenines ir socialines problemas:

1) konsultuoja ir tarpininkauja asmens ar kitų dokumentų tvarkymo, būsto paieškos klausimais;

2) nukreipia į socialinių paslaugų įstaigas, taip pat įstaigas, teikiančias paslaugas asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis, informuoja apie socialines lengvatas iš laisvės atėmimo vietų paleistiems asmenims;

3) padeda įsidarbinti probuojamiesiems, inicijuoja susitikimus su galimais darbdaviais, informuoja apie darbo biržų teikiamas paslaugas;

4) motyvuoja ir skatina probuojamuosius įgyti išsilavinimą;

5) motyvuoja ir skatina probuojamuosius dalyvauti elgesio pataisos programose;

6) teikia informaciją ir konsultuoja kitais probuojamųjų socialinės integracijos klausimais ir teikia kitą reikalingą asmeninę ar socialinę pagalbą.

20 straipsnis. Elgesio pataisos programų įgyvendinimas

1. Probuotojas, atsižvelgdamas į probuojamojo kriminogeninius veiksnius ir riziką, nustato individualias socialinės pagalbos kryptis ir įgyvendina Kalėjimų departamento direktoriaus aprobuotas elgesio pataisos programas.

2. Nepilnamečiams probuojamiesiems turi būti taikomos specialios elgesio pataisos programos, atitinkančios jų amžių, socialinę brandą, ugdymo poreikius.

21 straipsnis. Probuojamųjų elgesio kontrolė

1. Probuojamųjų elgesio kontrolę sudaro:

1) individualus prevencinis darbas;

2) probuojamiesiems nustatytų pareigų atlikimo tikrinimas;

3) dokumentų ir informacijos, reikalingos nuosprendžio (nutarties) įvykdymui užtikrinti, rinkimas;

4) probuojamiesiems teismo paskirtų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsnio 2 dalies 6, 7, 8 punktuose nustatytų pareigų ir šio kodekso 72^1 straipsnyje nustatytos baudžiamojo poveikio priemonės vykdymo stebėjimas elektroninio stebėjimo priemonėmis;

5) probuojamiesiems teismo paskirtos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatytos pareigos vykdymo tikrinimas specialiosiomis techninėmis priemonėmis;

6) kitos įstatymuose nustatytos priemonės.

2. Elektroninio stebėjimo ir specialiųjų techninių priemonių naudojimo tvarka ir sąlygos nustatomos Probacijos vykdymo tvarkos apraše.

3. Probuojamieji, kurių teismo paskirtų pareigų atlikimas stebimas elektroninio stebėjimo priemonėmis, turi laikytis šio įstatymo 26 straipsnio 1, 5, 6 ir 7 punktuose nustatytų pareigų ir šio įstatymo 27 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo.

22 straipsnis. Probuojamojo priežiūros vykdymo sustabdymas

Probacijos tarnybos direktoriaus ar jo įgalioto probuotojo sprendimu probuojamojo priežiūros vykdymas gali būti laikinai sustabdytas, kol probacijos vykdymo metu

probuojamajam taikoma kardomoji priemonė – suėmimas arba administracinė nuobauda – administracinis areštas. Šis laikas įskaitomas į probacijos laikotarpį, jeigu probuojamasis vėliau buvo išteisintas arba baudžiamoji byla ar ikiteisminis tyrimas jam buvo nutrauktas, arba kardomoji priemonė ar administracinė nuobauda buvo pripažinta nepagrįsta (neteisėta).

23 straipsnis. Probuojamojo priežiūros vykdymo nutraukimas prieš terminą

1. Probacijos tarnybos teikimu apylinkės teismas gali prieš terminą nutraukti vykdomą probuojamojo priežiūrą, jam faktiškai atlikus ne mažiau kaip tris ketvirtadalius, o nepilnamečiui probuojamajam – du trečdalius probacijos termino, kai jo rizika ir elgesys probacijos vykdymo metu rodo, kad probacijos tikslai gali būti pasiekti be tolesnės probuojamojo priežiūros, jeigu probuojamasis nepažeidė probacijos sąlygų, nepadarė administracinių teisės pažeidimų, nepadarė arba nėra įtariamas ar kaltinamas naujos nusikalstamos veikos padarymu.

2. Jeigu teismas nenutraukia probuojamojo priežiūros vykdymo prieš terminą, pakartotinis teikimas galimas ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo teismo nutarties atsisakyti nutraukti prieš terminą probuojamojo priežiūros vykdymą priėmimo dienos.

VI SKYRIUS
INTENSYVI PROBUOJAMOJO PRIEŽIŪRA

24 straipsnis. Intensyvi probuojamojo priežiūra

Intensyvi probuojamojo priežiūra – probuojamojo buvimo vietos pagal nustatytą probuojamojo dienotvarkę kontrolė elektroninėmis stebėjimo priemonėmis.

25 straipsnis. Probuojamojo dienotvarkė

1. Probuojamojo dienotvarkėje nustatomos galimos probuojamojo buvimo vietos, vykimo iki jų ir buvimo jose laikas. Laikas nustatomas ne didesniu kaip 30 minučių tikslumu. Sudarant probuojamojo dienotvarkę, turi dalyvauti probuojamasis, o kai dienotvarkė sudaroma nepilnamečiui probuojamajam, – ir jo atstovas pagal įstatymą.

2. Atsižvelgdamas į teismo probuojamajam paskirtas pareigas, baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio priemones, probuojamojo pateiktą informaciją apie galimas jo buvimo vietas ir buvimo jose laiką, probuojamojo dienotvarkę sudaro probuotojas, ją tvirtina tiesioginis probuotojo vadovas. Su dienotvarke probuojamasis supažindinamas pasirašytinai. Su sudaryta nepilnamečio probuojamojo dienotvarke pasirašytinai supažindinami ir nepilnamečio probuojamojo atstovai pagal įstatymą.

3. Probuojamojo dienotvarkė gali būti keičiama, jeigu probuojamasis pakeitė gyvenamąją, mokslo ar darbo vietą arba dėl kitų svarbių priežasčių, dėl kurių tolesnis probuojamojo stebėjimas pagal patvirtintą dienotvarkę būtų neįmanomas.

26 straipsnis. Probuojamojo, kuriam paskirta intensyvi priežiūra, specialiosios pareigos

Probuojamasis, kuriam paskirta intensyvi priežiūra, privalo:

1) dėvėti elektroninio stebėjimo įtaisą;

2) laikytis nustatytos dienotvarkės;

3) dalyvauti probuotojo parinktose elgesio pataisos programose;

4) pranešti probuotojui apie bet kokį dienotvarkės nesilaikymo atvejį;

5) pranešti probuotojui apie pastebėtą elektroninio stebėjimo įtaiso gedimą ar praradimą;

6) leisti probuotojui ar kitam asmeniui, vykdančiam elektroninio stebėjimo įtaiso techninę priežiūrą, patikrinti probuojamojo dėvimą elektroninio stebėjimo įtaisą;

7) grąžinti probuotojui ar kitam asmeniui, atliekančiam elektroninio stebėjimo įtaiso techninę priežiūrą, elektroninio stebėjimo įtaisą pasibaigus intensyviai priežiūrai.

27 straipsnis. Draudimai probuojamajam, kuriam paskirta intensyvi priežiūra

Probuojamajam, kuriam paskirta intensyvi priežiūra, draudžiama:

1) nusiimti, gadinti ar sunaikinti elektroninį stebėjimo įtaisą;

2) intensyvios priežiūros metu vartoti psichiką veikiančias medžiagas.

28 straipsnis. Intensyvios priežiūros vykdymo terminas

Intensyvi probuojamojo priežiūra vykdoma tris mėnesius. Atsižvelgusi į probuojamojo rizikos lygį, probacijos tarnyba gali pratęsti intensyvios probuojamojo priežiūros vykdymą trims mėnesiams, tačiau bendras vykdomos probuojamojo intensyvios priežiūros terminas negali trukti ilgiau kaip vienus metus, o nepilnamečio probuojamojo – ilgiau kaip devynis mėnesius.

VII SKYRIUS
PROBACIJOS SĄLYGŲ KEITIMAS. PROBACIJOS VYKDYMO IR VENGIMO VYKDYTI TEISINĖS PASEKMĖS. PROBACIJOS VYKDYMO PABAIGA

29 straipsnis. Probacijos sąlygų keitimas

1. Probacijos tarnybos gali kreiptis į teismą dėl probacijos sąlygų pakeitimo, jeigu kitos sąlygos darytų teigiamą įtaką probuojamojo elgesiui ir (ar) padėtų užtikrinti nukentėjusio asmens interesus arba jeigu probuojamasis dėl objektyvių priežasčių negali įvykdyti nustatytų probacijos sąlygų.

2. Probacijos tarnybų teikimu teismas gali pakeisti probuojamajam paskirtas auklėjamojo poveikio priemones, baudžiamojo poveikio priemones ir (ar) pareigas kitomis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytomis baudžiamojo poveikio priemonėmis ir (ar) šio kodekso 75 straipsnio 2 ar 3 dalyje numatytomis pareigomis arba šio kodekso 82 straipsnyje numatytomis auklėjamojo poveikio priemonėmis.

30 straipsnis. Probacijos vykdymo ir vengimo vykdyti teisinės pasekmės

1. Probuojamasis, kuris probacijos laikotarpiu įvykdė auklėjamojo ar baudžiamojo poveikio priemones ir (ar) pareigas, nepadarė šio straipsnio 2 dalies 3 punkte numatytų pažeidimų, kai sueina bausmės vykdymo atidėjimo arba lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų terminas, laikomas atlikusiu bausmę.

2. Jeigu probuojamasis probacijos vykdymo laikotarpiu:

1) dėl pateisinamų priežasčių per teismo nustatytą laiką neįvykdo auklėjamojo poveikio priemonių ar baudžiamojo poveikio priemonių ir (ar) pareigų, teismas probacijos tarnybų teikimu šį laiką gali pratęsti. Paskirtas ir pratęstas laikas negali būti ilgesnis už bausmės vykdymo atidėjimo ar likusios bausmės laiką;

2) vykdo auklėjamojo poveikio priemones ar baudžiamojo poveikio priemones ir (ar) pareigas, tačiau padaro kitų teisės pažeidimų, už kuriuos jam ne mažiau kaip du kartus taikytos administracinės nuobaudos, ir (ar) vartoja psichiką veikiančias medžiagas arba nevykdo kitų įstatymų nustatytų pareigų, teismas probacijos tarnybų teikimu gali jam papildomai paskirti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso IX skyriuje numatytų baudžiamojo poveikio priemonių ir (ar) šio kodekso 75 straipsnio 2 ar 3 dalyje numatytų pareigų arba šio kodekso 82 straipsnyje numatytų auklėjamojo poveikio priemonių;

3) be pateisinamų priežasčių nevykdo teismo paskirtų auklėjamojo poveikio priemonių ar baudžiamojo poveikio priemonių ir (ar) pareigų arba ir po papildomų auklėjamojo poveikio priemonių ar baudžiamojo poveikio priemonių ir (ar) pareigų paskyrimo jų nevykdo ar padaro teisės pažeidimą, už kurį jam taikyta administracinė nuobauda, arba nevykdo kitų įstatymų nustatytų pareigų, teismas probacijos tarnybų teikimu priima sprendimą panaikinti bausmės vykdymo atidėjimą ir vykdyti pagal nuosprendį paskirtą bausmę arba panaikinti lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigų ir vykdyti likusią bausmės dalį.

31 straipsnis. Probacijos vykdymo pabaiga

1. Probacijos vykdymas baigiamas bausmės vykdymo atidėjimo ar laisvės atėmimo bausmės paskutinę dieną, jeigu probuojamasis yra lygtinai paleistas iš pataisos įstaigos ir nėra pagrindų jį pasiųsti atlikti paskirtą laisvės atėmimo bausmę ar likusią laisvės atėmimo bausmės dalį.

2. Probacijos vykdymo nutraukimo pagrindai yra:

1) teismo nutartis nutraukti probuojamojo priežiūros vykdymą prieš terminą;

2) teismo nutartis vykdyti teismo paskirtą laisvės atėmimo bausmę ar likusią jos dalį;

3) teismo nutartis atleisti nuo bausmės atlikimo;

4) teismo nuosprendis (nutartis), kuriuo paskirta bausmė subendrinta su kita bausme probuojamajam padarius naują nusikalstamą veiką;

5) aukštesnės instancijos teismo sprendimas panaikinti nuosprendį (nutartį), kuriuo buvo paskirta probacija;

6) Lietuvos Respublikos Seimo priimtas amnestijos aktas;

7) Respublikos Prezidento dekretas suteikti probuojamajam malonę;

8) kiti įstatymų nustatyti pagrindai.

3. Kai yra šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti pagrindai, probuojamasis išregistruojamas iš probuojamųjų asmens duomenų registro.

VIII SKYRIUS
PROBACIJOS VYKDYMO TEISĖTUMO PRIEŽIŪRA

32 straipsnis. Probacijos vykdymo teisėtumo priežiūra

Probacijos tarnybų ir probuotojų veiklos vykdant probaciją priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos teismai, prokurorai, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai, Lygių galimybių kontrolierius, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierius, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Kalėjimų departamentas ir kitos valstybės institucijos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

33 straipsnis. Probacijos tarnybų ir probuotojų veiksmų ir sprendimų apskundimas

1. Probuotojų veiksmai ir sprendimai skundžiami probacijos tarnybos direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo probacijos tarnyboje dienos, o kai dėl skundo atliekamas tarnybinis tyrimas, – per dešimt darbo dienų nuo tarnybinio tyrimo baigimo dienos.

2. Probacijos tarnybos direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui, o veiksmai ir sprendimai, susiję su nuosprendžio ar nutarties vykdymo teisiniais santykiais, – apylinkės teismui Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka. Kalėjimų departamento direktorius skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos, o kai dėl skundo atliekamas tarnybinis tyrimas, – per dešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos.

3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

4. Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka probacijos tarnybų ir probuotojų veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams, Lygių galimybių kontrolieriui, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriui ir (ar) kitoms įgaliotoms valstybės institucijoms.

IX SKYRIUS
ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMAS IR ĮSIGALIOJIMAS

34 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir teisingumo ministras iki šio įstatymo įsigaliojimo patvirtina šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Teisingumo ministerija organizuoja sistemingą probacijos vykdymo ir efektyvumo mokslinę stebėseną. Stebėsenos rezultatai skelbiami viešai.

35 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 34 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2012 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ DALIA GRYBAUSKAITĖ